

PROGRAM KURSU PRZYGOTOWUJĄCEGO DO EGZAMINU NA STOPIEŃ STARSZEGO RATOWNIKA WODNEGO

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp
- II. Cel kursu
- III. Założenia organizacyjne
- IV. Wymagania formalne
- V. Sprawdzian wstępny
- VI. Zestawienie przedmiotów i tematów zajęć dydaktycznych
- VII. Wykaz środków dydaktycznych

I. WSTĘP

Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe jest specjalistycznym stowarzyszeniem, które działa w celu organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub narażone są na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na wodach. WOPR jest członkiem International Life Saving Federation – organizacji wyznaczającej standardy wyszkolenia ratowników wodnych. Realizacja misji WOPR – zmniejszania liczby osób tonących w wodach polskich – wymaga dobrze przygotowanej kadry starszych ratowników wodnych kierującej zespołami ratowników wodnych.

Zapewnienie bezpieczeństwa osobom pływającym i kąpiącym się w miejscach wyznaczonych oraz osobom uprawiającym sporty i rekreację na obszarach wodnych należy do osób prawnych i fizycznych prowadzących na wodach działalność w tym zakresie, jak i do organów administracji rządowej i właściwych terytorialnie gmin, będących właścicielami, organizatorami lub operatorami kąpielisk, pływalni i parków wodnych oraz przystani. WOPR, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju utworzył struktury organizacyjne w województwach, powiatach i gminach w celu szkolenia kadr oraz organizowania i prowadzenia działań z zakresu ratownictwa wodnego, a także prewencyjnych i profilaktycznych, mających ograniczyć wypadki na obszarach wodnych.

Konstrukcja *Programu kursu przygotowującego do egzaminu na stopień starszego ratownika wodnego*, zwanego dalej „kursem”, uwzględnia odpowiednio przygotowane treści teoretyczne i praktyczne, utrzymane w konwencji układu przedmiotowego z zagadnieniami specjalistycznymi, pozwalającego przygotować absolwentów do wykonywania czynności z zakresu ratownictwa wodnego i kierowania działaniami zespołów ratowników wodnych, w tym grupami interwencyjnymi.

II. EFEKTY KSZTAŁCENIA

1. Absolwent kursu powinien umieć:
  - 1) prowadzić zaawansowane akcje ratunkowe i trudne interwencje;
  - 2) kierować zespołami ratunkowymi;
  - 3) udzielać kwalifikowanej pierwszej pomocy;
  - 4) tworzyć i dostosowywać procedury ratownicze;
  - 5) sporządzać dokumentację działalności ratowniczej oraz raporty interwencji.
2. Absolwent kursu powinien wiedzieć jak:
  - 1) prowadzić zorganizowane działania profilaktyczne i prewencyjne;
  - 2) przygotować zintegrowany system zarządzania bezpieczeństwem dla kąpielisk śródlądowych;
  - 3) współpracować z innymi służbami w ramach państwowego ratownictwa medycznego;
  - 4) organizować pracę zespołów ratowniczych i praktyki ratownicze.
3. Absolwent kursu, po pozytywnym zaliczeniu sprawdzianów cząstkowych wymienionych w karcie umiejętności, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego programu, powinien być przygotowany do zdania egzaminu na stopień starszego ratownika wodnego.

III. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNE

1. Kursy są organizowane na zlecenie Zarządu Głównego WOPR przez jednostkę wojewódzką WOPR, posiadającą właściwe warunki do ich przeprowadzenia.
2. Jednostka wojewódzka WOPR może wystąpić z wnioskiem do Zarządu Głównego WOPR o przeprowadzenie kursu.
3. Kierownikiem kursu może być instruktor wykładowca WOPR powołany na wniosek przewodniczącego komisji WOPR właściwej w sprawach szkoleniowych przez Prezesa WOPR po uzyskaniu opinii Prezydium ZG WOPR.
4. Kadre dydaktyczną kursu stanowią instruktorzy wykładowcy WOPR i asystenci w stopniu instruktorów WOPR, a wybrane zajęcia specjalistyczne mogą prowadzić osoby nie posiadające stopni WOPR pod nadzorem co najmniej Instruktorza WOPR.
5. Za stronę formalną i merytoryczną kursu, w tym przeprowadzenie zajęć zgodnie z programem i rozkładem zajęć odpowiada kierownik kursu.
6. Kandydaci na kurs przyjmowani są na podstawie protokołu z wstępnego egzaminu kwalifikacyjnego.
7. Kurs jest prowadzony w formie stacjonarnej i obejmuje co najmniej 56 godzin dydaktycznych.
8. Na kursie jest prowadzony dziennik, w którym potwierdza się realizację zajęć dydaktycznych i zaliczeń w trakcie kursu zawartych w kartach umiejętności.

IV. WYMAGANIA FORMALNE WOBEC KANDYDATA NA KURS

1. Uczestnik ma mieć ukończony 19 rok życia.
2. Uczestnik ma posiadać:
  - 1) ważną legitymację członka WOPR i karty identyfikacyjne ratownika wodnego;
  - 2) ważne zaświadczenie o uzyskaniu tytułu ratownika na podstawie Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym lub jeden z tytułów: lekarz systemu, pielęgniarka systemu, ratownik medyczny;
  - 3) co najmniej dwa stopnie ratownika wodnego.
3. Uczestnik ma posiadać wypełnioną kartę kwalifikacyjną kandydata na kurs potwierdzającą odbycie w sumie 500 godzin kształcenia zawodowego ponad te dokumentowane do stopnia ratownika wodnego obejmującego co najmniej:
  - 1) trzy patenty lub uprawnienia przydatne w ratownictwie wodnym (wyłącznie oryginały);
  - 2) udokumentowane odbycie stażu 200 godzin pracy co najmniej w stopniu ratownika WOPR, w tym co najmniej 50 godzin na wodach śródlądowych, 50 godzin na kąpieliskach zlokalizowanych na wodach morskich, 50 godzin na pływalniach lub parkach wodnych.

V. SPRAWDZIAN WSTĘPNY

1. Część teoretyczna w formie testu (30 pytań do testu z zakresu materiału na stopień ratownika WOPR).
2. Część praktyczna wyłącznie na wodach otwartych, na którą składa się:
  - a) przepłynięcie dystansu 100 m stylem dowolnym w czasie poniżej 1'40",
  - b) nurkowanie na odległość 25 m przy starcie z powierzchni wody,
  - c) nurkowanie w głąb i wydobywanie manekina z głębokości od 3 do 4 m przy starcie z powierzchni wody,
  - d) przepłynięcie łodzią wiosłową wg regulaminu ILS poniżej 2'40".
3. Część medyczna w formie symulowanych działań ratunkowych z zakresu resuscytacji (dorosły, dziecko, niemowlę) szybkiego badania urazowego, tlenoterapii, defibrylacji.

VI. ZESTAWIENIE PRZEDMIOTÓW I TEMATÓW ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

P	T	TEMATYKA ZAJĘĆ
		Sprawdzian wstępny
I		Zagadnienia prawne, taktyka
	1	Aktualne przepisy dotyczące bezpieczeństwa
	2	Statut i struktura organizacyjna WOPR
	3	Odpowiedzialność starszego ratownika wodnego
	4	Sporządzanie zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem dla kąpieliska (taktyka i procedury postępowania)
	5	Współdziałanie jednostek WOPR z samorządem terytorialnym oraz udzielanie informacji o bezpieczeństwie na wodach
	6	Podstawowe zasady zarządzania i kierowania w ratownictwie wodnym oraz sprawy socjalno-bytowe ratowników
	7	Miejsce WOPR w systemie bezpieczeństwa i w ILS
II		Organizacja pracy starszego ratownika wodnego
	1	Obowiązki starszego ratownika wodnego
	2	Elementy hydrologii, budowle wodne i występujące przy nich zagrożenia i organizacja kąpieliska na wodach śródlądowych i morskich
	3	Prowadzenie podstawowej dokumentacji
	4	Ochrona środowiska wodnego i elementy meteorologii
III		Techniki ratownictwa wodnego
	1	Akcje ratunkowe przy użyciu podręcznego sprzętu: koło, pas, boja SP, rzutka rękawowa, lina asekuracyjna, lina
	2	Dowodzenie i organizacja akcji ratunkowo-poszukiwawczej podczas penetracji dna przy użyciu sprzętu ABC
	3	Akcje udzielania pomocy w wodzie osobie z podejrzeniem urazu kręgosłupa, z deską ortopedyczną i bez deski ortopedycznej
	4	Akcje ratunkowe z wykorzystaniem sprzętu pływającego takiego jak np.: kajak, deska windsurfiingowa, itp.
	5	Akcje ratunkowe przy użyciu łodzi wiosłowej
	6	Ratowanie załóg jednostek pływających
	7	Organizacja pracy zespołu ratowników podczas penetracji dna w celu oceny, przygotowania i zabezpieczenia akwenu do działań sportowych, rekreacyjnych, wypoczynkowych, zawodów sportowych, szkoleń specjalistycznych itp.
	8	Organizacja pracy zespołów ratowniczych podczas prowadzenia zintegrowanych, nawodnych działań dotyczących asekuracji i prewencji na wodach otwartych
	9	Wykonywanie podstawowych prac bosmańskich – nadzór, ocena i kontrola
	10	Akcje ratunkowe przy użyciu szybkich jednostek motorowych - skoki
	11	Akcja ratunkowa przy użyciu skutera
	12	Nowości sprzętowe
	13	Symulowane akcje ratunkowe – umiejętność dowodzenia i kierowania zespołem ratowników
IV		Profilaktyka i etyka
	1	Działania profilaktyczne i prewencyjne WOPR
	2	Cechy osobowości, moralność i inne atrybuty psychofizyczne starszego ratownika wodnego
	3	Rola, zadania, prawa i obowiązki starszego ratownika wodnego w drużynie WOPR
	4	Programy prewencyjne oraz możliwości współpracy WOPR z partnerami (spotkania z „ciekawymi ludźmi” – policjant, strażak PSP, ratownik medyczny, lekarz, ratownik z praktyką za granicą itp.)

P	T	TEMATYKA ZAJĘĆ
	5	Rola i sposoby przygotowania pokazów ratowniczych z wykorzystaniem podstawowych umiejętności ratowniczych i podręcznego sprzętu ratunkowego.
	6	Możliwości samodoskonalenia i rozwoju w zakresie ratownictwa wodnego w obrębie organizacji i umów partnerskich.
V		Wiedza i umiejętności medyczne
	1	Wykorzystanie wiedzy i umiejętności medycznych w symulowanych akcjach ratunkowych zawierających BLS i WBLS (dorosły, dziecko, niemowlę), RKO jedno i dwuosobowe, posługiwanie się sprzętem do kwalifikowanej pierwszej pomocy i metodami badań i opieki rekonwalescencyjnej
	2	Taktyka działań ratowniczo-medycznych w zdarzeniach pojedynczych, mnogich i masowych. Inicjowanie działań oraz kierowanie akcją ratunkową w różnych, trudnych symulowanych warunkach np. przestrzenie zamknięte, obiekty zlokalizowane przy wodach, miejsca objęte zakazem kąpieli, trudno dostępne, o ograniczonej widoczności, niskich temperaturach.

VIII. WYKAZ ŚRODKÓW DYDAKTYCZNYCH

1. Wyposażenie własne uczestnika

LP	NAZWA	Ilość (kpl.)
1	Karta umiejętności i harmonogramy zajęć	1
2	Sprzęt ABC i strój organizacyjny zgodny z zaleceniami WOPR	1
3	Materiały przygotowujące do zdania testu wiedzy	1

Załącznik nr 1do programu kursu przygotowującego
do zdania egzaminu na stopień SRW

KARTA UMIEJĘTNOŚCI			
..... (nazwisko i imię)			
LP	UMIEJĘTNOŚCI RATOWNICZE	CZAS	ZAL
1	Przeprowadzenie symulowanej akcji ratunkowej:		
A	skok ratunkowy lub wejście do wody ze sprzętem i dopłynięcie		
B	opanowanie osoby tonącej i zabezpieczenie jej przy użyciu podręcznego sprzętu ratowniczego		
C	holowanie na dystansie co najmniej 100 m do brzegu		
D	wyciągnięcie tonącego z wody na brzeg i ułożenie do zabiegów KPP		
E	udzielenie KPP według zadanego scenariusza		
2	Wykazanie się umiejętnością holowania współwiczącego na dystansie 150 m z zastosowaniem trzech sposobów holowania w zabezpieczeniu sprzętem podręcznym ratownika /boja SP, pas węgorz/ w tym wymagane techniki holowania osoby tonącej pasywnej i aktywnej. Wyciągnięcie tonącego na brzeg płaski, dosiężny, do jednostki pływającej		
3	Przeprowadzenie z brzegu symulowanej akcji ratunkowej z aktywnym tonącym, rzut rzutką rękawową do celu na odległość powyżej 12 m		
4	Sprawdziany kompetencji ratowniczych:		
A	Bieg ciągły (200 m) - Pływanie (200 m) - Bieg ciągły (200 m) w czasie do 8'		
B	Wytrzymałość pływacka na dystansie 1200 m w czasie do 25'		
5	Zespołowe unieruchomienie przytomnego poszkodowanego na desce ortopedycznej w wodzie płytkiej i ewakuacja na dystansie 25 m		
6	Sporządzanie zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem na kąpielisku śródlądowym		
A	przedstawienie procedur postępowania		
B	umiejętność rozwiązywania problemów przeszkadzających realizacji procedur		
C	opracowanie podstawowej procedury ratunkowej dla danego obiektu		
D	przećwiczenie opracowanej podstawowej procedury		
E	modyfikacja i przedstawienie podstawowej procedury ratunkowej		
7	Określenie i opisanie kwestii związanych z miejscem pracy		
A	umiejętność dokonania charakterystyki obiektu pod względem bezpieczeństwa, z uwzględnieniem informacji o infrastrukturze, środowisku, właściwościach geograficznych i demograficznych		
B	wskazanie służb i podmiotów działających w zakresie bezpieczeństwa na wodach		
C	umiejętność odnalezienia i oznaczenia na planie ogólnodostępnych środków ratowniczych		
D	umiejętność natychmiastowego przekazania informacji o obiekcie i warunkach bezpieczeństwa osobom korzystającym i mediom		
8	Demonstracja użycia pozostałego sprzętu ratowniczego oraz podanie zastosowania węzłów w ratownictwie wodnym		
9	Pozorowana akcja przy użyciu łodzi ratowniczej.		

10		Przepełnienie dystansu 400 m stylem dowolnym w czasie poniżej 8'.		
11		Przygotowanie i przeprowadzenie pokazów ratowniczych		
10		Przeprowadził pogadankę z grupą podległych ratowników na zadany temat		
11		Przeprowadził akcję profilaktyczną		